

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2016

Mission

Rädda Barnen kämpar för barns rättigheter, i syfte att omedelbart och varaktigt förbättra barns liv överallt i världen.

Vision

Rädda Barnen arbetar för en värld där man respekterar och värdesätter barn, lyssnar till barn och lär av dem, ger barn framtidstro och möjligheter.

Värderingar i vårt arbete

Ansvar Vi tar ansvar för att använda våra resurser effektivt och för att nå mätbara resultat. Vi hålls till svars gentemot givare, partners och framförallt barn.

Ambition Vi ställer höga krav på oss själva och på våra kollegor. Vi sätter högt ställda mål och är fast beslutna att förbättra kvaliteten i allt vi gör med och för barn.

Samarbetsvilja Vi respekterar och värdesätter varandra. Vi tar tillvara vår mångfald och arbetar med partners för att ytterligare stärka vår gemensamma förmåga att göra skillnad för barn i världen.

Kreativitet Vi är öppna för nya idéer och vågar satsa. Vi välkomnar förändring för att utveckla varaktiga lösningar med och för barn.

Integritet Vi strävar efter att uppträda på ett ärligt och föredömligt sätt. Vi sätter aldrig vårt anseende på spel. Vi agerar alltid utifrån barnets bästa.

Innehållsförteckning

Förord

1. Organisation

- 1.1. Medlemmar
- 1.2. Styrelse
- 1.3. Personal
- 1.4. Finansiering
- 1.5. Insamlingsarbete
- 1.6. Föreningsinformation och samarbeten

2. Verksamheter & projekt på Åland

- 2.1. Lekterapi
- 2.2. Föräldrar- och barngruppen "Öppna förskolan"
- 2.3. Barnens internet
- 2.4. Barnkonventionsverksamhet
- 2.5. Utvecklingsarbete inom barnskyddets område
- 2.6. Utbildning och information
- 2.7. Bidrag och stöd

3. Verksamheter & projekt i världen

- 3.1. Katastrofbistånd
- 3.2. Från stöd till samarbete

4. Bilaga:

Matris med målsättningar, planerade åtgärder och förverkligande i förhållande till verksamhetsplanen 2016.

Förord

Barnkonventionen är Rädda Barnens ledstjärna. År 2016 firade konventionen 25 år som bindande traktat i landskapet. Det var den 25 mars 1991 som dåvarande Ålands landsting antog den finländska anslutningen till FN:s konvention om barnets rättigheter. Under året har Rädda Barnen genom praktisk verksamhet, kunskapsspridning och påverkan på olika sätt bidragit i arbetet för att Barnkonventionen ska efterlevas på Åland.

Rädda Barnens arbete för Barnkonventionens efterlevnad sträcker sig också vidare ut i världen. Föreningens direkta samarbete med att motverka människohandel i Litauen har fortsatt samtidigt som vi samlat in pengar för att skapa förändring för de 30 miljoner barn som befinner sig på flykt. Rädda Barnen på Åland har genom ett fortsatt stort stöd från företag och allmänhet särskilt kunna stödja arbetet för barn på flykt i Syrien och dess grannländer.

Rädda Barnen på Ålands arbete beskrivs närmare i vår verksamhetsberättelse. Den visar på både bredd och djup i det barnrättsarbete som görs av föreningen, ofta i samarbete med fler aktörer för att skapa synergieffekter. Det är tillsammans som vi kan göra skillnad för – och *med barn på Åland och världen.*

Rädda Barnen på Åland r.f.

Petra Brunila
Ordförande

Lotta Angergård
vik. verksamhetsledare

I. Organisation

I.1. Medlemmar

Ideella föreningar så som Rädda Barnen verkar tack vare det stöd medlemmar, frivilliga och samhället ger i form av tid, engagemang och ekonomiska bidrag. Rädda Barnen upplever ett stort stöd för föreningens arbete. Det stödet finns både hos allmänheten och hos olika instanser som söker samarbete. Samtidigt kan vi konstatera att medlemsantalet är i fortsatt nedgående trend. Rädda Barnen hade vid årsskiftet 196 betalande medlemmar, vilket är en minskning gentemot 227 betalande medlemmar år 2015. Av de 196 medlemmarna är 153 kvinnor varav 33 är ungdomsmedlemmar (under 29 år) och 43 män varav 15 är ungdomsmedlemmar.

I.2 Styrelse

I Rädda Barnens styrelse sitter personer med ett engagemang i frågor som rör barn. Föreningen har en uttalad strävan att ha mångfald i styrelsen vad gäller representation av män och kvinnor så väl som landsbygd, stad och skärgård. Sedan år 2015 har föreningen även tagit ett aktivt initiativ till att få en större variation när det gäller ålder. Valet av ungdomsrepresentanter (15–17 år) kan ses som en del i strävan att inkludera rättighetsbärarna i styrelsearbetet.

Ledamöter 2016

Ordförande Petra Brunila, vice ordförande Johanna Lang.

Ordinarie ledamöter: Anders Eriksson, Henrik Löthman, Johanna Sporre Karlsson, Vilija Smeds, Jan-Erik Rask, Camilla Wiklund, Jeanette Ekström-Phanthong.

Suppleanter: Nanica Lindblom, Solveig Tikander, Moa de Haas och Marika Sundqvist.

Ungdomsrepresentanter: Emilia Virta, och Karolina Kinnunen.

Styrelsen har sammanträtt tio gånger och genomsnittsnärvaron vid mötena har varit drygt 9 (variation mellan 8–11 personer). Johanna Fogelström agerade valberedning inför valet av styrelse för år 2017. Föreningens revisorer för verksamhetsåret är Magnus Lundberg GRM och Sofia Sundell (verksamhetsgranskare). Suppleanter Erika Sjölund GRM och Sixten Söderström GRM.

I.3 Personal

Verksamheten år 2016 omfattade 5,4 tjänster: verksamhetsledare (100 procent), lekterapeut (80 procent), ledare vid Öppna Förskolan (58 procent), ansvarig för barnens internet (80 procent), ansvarig för barnkonventionsarbete (100 procent), projektansvarig för utvecklingsprojekt inom barnskyddets område (100 procent varav 50 procent barnskydd och 50 procent med särskilt fokus på familjevård inom barnskyddet), PR- och informationsansvarig (20 procent).

För tredje året i rad anställde föreningen även sex ungdomar för en månads sommarjobb som barnkonventionspiloter (80 procent). Föreningen anlät även en studerande som sysselsättande resurs vid lekterapi under sommaren (en månad).

Ordinarie verksamhetsledare Janina Björni har varit tjänstledig under år 2016 för att leda utvecklingsprojektet inom barnskyddet. Under året har hon vikarierats av Lotta Angergård.

I.4 Finansiering

Penningautomatmedel

Rädda Barnen Ålands verksamhet är i huvudsak finansierad med penningautomatmedel (PAF-bidrag) som söks på årlig bas. För år 2016 beviljades föreningen ett anslag om 288 000 euro, för den ordinarie verksamheten (administration, lekterapi, Öppna förskolan, barnkonventionsarbete, barnens internet och utbildning och information). Arbetet med utvecklingsprojekt inom barnskydd genomförs med tidigare beviljade Paf-medel.

Övrig finansiering

Sedan år 2015 är den finlandssvenska stiftelsen Bensow en ny finansiär för Rädda Barnen på Åland. Stiftelsen har beviljat 200 000 € fördelat på 50 000 € per år för främjande av familjehemsverksamhet med fokus på svenskspråkiga barn. Rädda Barnen ansöker årligen om föreningsbidrag från Mariehamns stad. År 2016 erhöll föreningen 587 €.

Övrig finansiering inkluderar medlems- och deltagaravgifter, hyres- och andra intäkter samt donationer till föreningen och specifika verksamheter.

I.5 Insamlingsarbete

Till hjälpverksamhet på Åland har medel inkommit genom försäljning av gratulationskort, kondoleanser, julgåvokort, julhälsningar samt via öronmärkta inbetalningar till Rädda Barnens barnfond, Brennings fond och Matbanken. Glädjande har flera företag valt att ge sitt stöd till Rädda Barnens arbete under året. Exempelvis har personaljulgåvor givits i form av stöd till Rädda Barnens arbete för barn på flykt och till Rädda Barnen barnfond. Ett samarbete har även inletts med Ålands musikinstitut som under skolåret 2016-2017 kommer att samla in pengar i samband med ÅMIs publika evenemang. Under året samlades 2700 € in till Rädda Barnens arbete för barn på flykt Syrien.

I år har 108 månadsgivare valt att varje månad betala in en varierande summa till föreningens verksamhet. Dessa inbetalningar utgör en viktig intäktskälla framför allt till den internationella verksamheten, men det finns även givare som genom månadsinbetalningar ger stöd till Barnfonden och Matbanken. Öronmärkta bidrag och insamlade medel går oavkortat till ändamålen.

År 2016 erhöll föreningen 15 000 € i arv specifikt för föreningens internationella verksamhet.

I.6 Föreningsinformation och samarbeten

Information om föreningens verksamhet är av vikt både internt och externt för att tydligt visa vad olika bidragsgivares medel går till och vilka verksamheter som Rädda Barnen bedriver.

Sociala medier är nu den viktigaste kanalen för information för föreningen. Rädda Barnens hemsida och Facebooksida uppdateras regelbundet. Följarna och aktiviteten ökar. Kontakten till föreningens medlemmar och månadsgivare har även i år skett traditionsenligt med medlems- och månadsgivarbrev som skickats ut på vår och höst. Brevens innehållit information om verksamheter och vad som är på gång. I november 2015 lanserades även ett digitalt nyhetsbrev som är öppet för alla att prenumerera på.

Liksom tidigare år är samarbeten och samverkan med andra organisationer och parter en viktig del i föreningens verksamhet. Årets högtidsdag för Rädda Barnen, Barnkonventionens dag, firades i år genom ett samarbete mellan Rädda Barnen och Ålands museum. I de olika verksamheterna beskrivs samarbeten mer i detalj.

Rädda Barnen har även medverkat i en rad publika evenemang så som insamlingar till Matbanken och barnkonventionspiloternas olika aktiviteter under sommaren. Rädda Barnen har även varit en aktör i arbetet med *Utvecklings- och hållbarhetsagenada för Åland*. Under året har samtliga delar av Rädda Barnens verksamhet syns och hörts i lokalmedia.

2. Verksamheter & projekt på Åland

2.1 Lekterapi

Lekterapi är ett väldokumenterat redskap som bevisligen minskar rädslan inför operationer och undersökningar samt främjar tillfrisknandet hos barn. Rädda Barnen på Åland har sedan 1970-talet en lekterapeut som arbetar vid Ålands centralsjukhus. Verksamheten har under årens lopp utvecklats till att omfatta både förberedande och bearbetande lekterapi förutom inslag av lek och sysselsättning.

Under året har lekterapins arbete fortgått med att få en så inspirerande och lekvänlig miljö som möjligt på sjukhuset. En god inomhus miljön är viktig för att få barn och unga att känna sig lugna och trygga inför läkarbesök eller sjukhusvistelsen. Under hösten har särskilda insatser gjorts för att säkerhetsställa detta under barnavdelningens renovering.

När det gäller utomhusmiljön har Rädda Barnen och Ålands barnfond fört en dialog i ett antal år för att en lekplats utomhus ska anläggas. I och med att ombyggnationen av sjukhuset påbörjades hösten 2016 har sjukhusledningen konstaterades att det finnas en möjlig att anlägga lekplatsen i samband med att uteplatsen återställs efter renoveringen.

Förberedning och bearbetning

Många barn som kommer in i lekpaviljongen på sjukhuset blir direkt inspirerade av lekmiljön. De vill gärna ta en kort tur med en cykel och pyssla med någonting. De flesta tycker att det är spännande att öppna dörrarna till sjukhusleken och leka doktor. I sjukhusleken kan barnen leka fritt eller förbereda sig eller bearbeta händelser inför och efter sjukhusupplevelser.

En av de vanligaste förberedelserna är inför ett blodprov. Då får barnet tillsammans med lekterapeuten och föräldrar bekanta sig med blodprovsnål och rör. Barnet kan ta blodprov på dockor och träffa laboratorieskötare. Om de vill får de göra ett studiebesök till laboratoriet också. Efter det är oftast provtagningssituationer mycket lättare för barnen. De är glada och stolta efter att de har överunnit sin rädsla och vågat ta blodprov!

Arbetet med att uppdatera och sammanställa nytt förberedelsematerial pågår ständigt. Under året har lekterapeuten gjort besök i laboratoriet och på röntgen för att jobba fram nytt material. MR-undersökningen har filmats för att visualisera hur en undersökning går till och bilder har tagits för att visa hur ett EKG går till. Allt för att på bästa möjliga sätt kunna förbereda barn i olika åldrar och utvecklingsstadier.

Lekterapeuten ingår i ett team tillsammans med barnläkare, talterapeut och sjuksköterskor som arbetar med barn som har ätovilja. Teamet jobbar tillsammans för att på olika sätt hjälpa barnet att komma igång med ätandet, tillsammans med familjen samt dagis eller skola.

Många besökare

Under året har lekterapi haft knappt 200 inbokade besök. Varje dag besöker och använder betydligt fler barn och ungdomar lekpaviljongen, före, under eller efter sina läkarbesök. Utöver det besöker ineliggande patienter samt dagvårdspatienter lekpaviljongen och träffar lekterapeuten vid olika tillfällen. Lekterapeuten besöker även vid behov ineliggande patienter samt deras syskon.

Linda Ehn har under året arbetat 80 procent som lekterapeut. Under sommaren bemannades lekterapi av studerande Moa Mansnerus som sysselsättande resurs.

2.2 Föräldrar och barngruppen ”Öppna förskolan”

Föräldra- och barngruppen ”Öppna förskolan” är en samlingspunkt för barn och föräldrar som är hemma på dagarna. Barnen träffar andra barn för att leka och föräldrarna träffar andra vuxna. Här kan man samlas och umgås och ingen föränmälan behövs. Verksamheten består av pyssel, sång och social närvaro, under ledning av öppna förskolans ledare Gunilla Ekqvist. Deltagarna kan komma när de vill mellan 9.30-12.30 på vardagar. Majoriteten av de som besöker verksamheten är barn under 3 år, men äldre barn är också välkomna.

Välbefinnande och nätverk

Verksamheten har som syfte att värna om småbarnsföräldrars psykiska välbefinnande och erbjuda föräldrarna ett forum för vuxenkontakt. Barnen gagnas både i och med kontakten till andra barn samt genom att föräldrarna kan utbyta erfarenhet och idéer och på så sätt utvecklas i föräldrarollen. Öppna förskolan kompletterar kommunens barnomsorg genom att den huvudsakligen baseras på att föräldrarna ansvarar för sitt eget barn och hela tiden är närvarande.

Öppna förskolans verksamhet har under året strävat att följa skolarbetet, med vissa undantag, och har haft uppehåll under jul- och sommarledigheterna. Höstterminen inleddes i mitten av augusti med några veckors utomhusverksamhet i lekparken på Ljungvägen. Därefter har vi haft inomhusverksamhet i lokalen på Norragatan 24, tisdagar, onsdagar och torsdagar och utevistelse måndagar och fredagar. Under december, januari och februari har vi haft enbart inomhusverksamhet.

Deltagare

Liksom tidigare år har föreningen tagit en deltagaravgift om 40 euro per termin, med möjlighet för avgiftsfritt deltagande i vissa fall. Under år 2016 betalade 71 familjer deltagaravgift. I medeltal deltog 14 barn per dag i Öppna Förskolans verksamhet, en ökning jämfört med 11 barn/dag förra året. Av dessa är i snitt knappt 9 flickor och drygt 5 pojkar. Information om verksamheten sprids sedan 2014 även på engelska. Arbetet med att inkludera fler inflyttade familjer i verksamheten har påbörjats. I januari 2017 kommer även en språkpraktikant från Medis att finnas i verksamheten.

2.3 Barnens internet

Barns internet- och medieanvändning är övervägande positivt och det är få barn som råkar illa ut. För att fortsättningsvis upprätthålla en trygg och sund internet- och medieanvändning krävs att både barn och vuxna får tillgång till de verktyg och strategier som behövs för att vara aktiva medborgare i vårt digitala samhälle. Barnens internet erbjuder fortsättningsvis en omfattande uppsökande verksamhet, vars huvudsyfte är att förmedla information, kunskap och föra dialog med barn och vuxna. Under året 2016 har Maria Söreskog varit föräldraledig och verksamheten har, sedan mitten av mars, letts av Dan Sundqvist.

Kunskap och dialog

Verksamheten har under året hållit ca 60 lektioner för elever i åländska skolor och besökt arton av landskapets lågstadieskolor (Sottungas elever inkluderade vid besökte hos Föglö skola),

därigenom har verksamheten mött ca 700 elever. Barnens internet har även föreläst på föräldramöten, två föreläsningar har hållits på daghem (ca 40 föräldrar) och åtta föreläsningar har hållits på olika grundskolor (ca 200 föräldrar). Föreläsningarna för föräldrarna har behandlat barns digitala vardag (bl.a. digitalt spelande, sociala medier, utsatthet på internet) och hur man som förälder lättare blir mera delaktig i sitt barns digitala liv. Utöver föreläsningarna och lektionerna har Barnens internet även upprätthållit aktuell information och rapporter på Rädda Barnens hemsida. Detta i ett led att ytterligare ge barn och vuxna verktyg för att känna sig trygga i sina internetvanor och medieanvändning.

”Några föräldrar som jag pratade med efteråt, tyckte att den informationen du gav, var nyttig och tankeväckande även med tanke på framtiden när barnen blir större.”

E-post från föreståndare efter föräldraföreläsning

Nätverk och samarbeten

Under året har Barnens internet samarbetat med flera olika aktörer på Åland. Samarbetena har möjliggjort olika evenemang för att aktivt bidra till informationsspridning och kunskapsbildning om barns digitala vardag samt motverka den negativa problematik som kan uppstå i barns digitala vardag.

- Föreläsning vid nordisk konferens om modernt ungdomsarbete arrangerad av SKUNK.
- *Prova på dagen* anordnades i ett samarbete mellan Folkhälsan, Vision Nolltolerans, Ålands Idrott och Rädda Barnen. Syftet med evenemanget var att möjliggöra för elever i årskurs 7–9, att hitta nya fritidsaktiviteter och minska stilla sittande vid skärmar.
- Nätmobbningsgruppen bestående av Barnens internet, Datainspektionen, Folkhälsan, Fältarna, polis och personal från Ålands grund- och gymnasieskolor anordnande evenemanget *Nyfiken på nätet – vad gör ditt barn på nätet?* i samarbete med Ålands gymnasiums datanomstuderande i årskurs I. Evenemanget riktade sig till föräldrar och vuxna i barns närhet som vill få en bättre inblick i var barn och unga rör sig på nätet. Under evenemanget ledsagade av datanomstuderande föräldrarna på olika digitala plattformar.
- I ett samarbete mellan Barnens internet, Fältarna, Vision Nolltolerans och Paf har teaterföreställningen *<3 mig [hjärta mig]* av teatergruppen Ung utan pung, med specialskrivna scener för Åland, uppförts i Alandica. Föreställningen behandlade, på ett lärorikt och humoristiskt sätt, den problematik som kan uppstå om man spenderar för mycket tid framför datorn, på nätet och i digitala spel. Föreställningen sågs av närmare 950 ungdomar och i publiken fanns ungdomar från högstadieskolor, Ålands gymnasium och professionella som möter barn.
- Ett samarbete mellan Barnens internet och SKUNK (projektet Ribs) utmynnade i ett besök av sex unga tjejer från Gotland som föreläste om sina egna erfarenheter av att vara utsatthet på nätet. Föreläsningar anordnades på Mariehamns stadsbibliotek och Strandnäs högstadieskola. Flickorna besökte även Rädda Barnens ungdomskaffe, där de diskuterade om att vara utsatthet på nätet.

Expertgrupper med barn

I arbetet att aktivt inkludera och höra barn har Barnens internet fortsatt med expertgrupper av barn. Expertgruppernas uppgift är att dela med sig av sina erfarenheter och kunskaper om internet- och medieanvändning och på så vis bidra till att öka kunskapen om barns digitala

vardag för både föräldrar och andra professionella som möter med barn. Under året har Barnens internet träffat fyra expertgrupper från fyra olika åländska skolor.

”Det är bra att vuxna bryr sig om vad vi barn gör på internet.”

Barn i expertgruppen

Skolfred på Åland

Med Folkhälsan på Åland som huvudarrangör samarbetar Rädda Barnen med utbildningsbyrån och grundskolorna i landskapet för skolfred på Åland. Under begreppet skolfred samlar organisationerna insatser och stödåtgärder till skolorna i arbetet mot att förebygga mobbning samt främja tolerans och respekt. Temat för skolfred 2016–2017 är *Alla är lika värdefulla* och följer samma tema som i riket. Under år 2016 har upplägget för skolorna ändrats och den gemensamma utlysningen av skolfred sker nu på respektive skola. Det nya upplägget innebär även att skolorna arbetar lokalt med skolfreden.

2.4 Barnkonventionsverksamhet

Ökad kännedom om barns mänskliga rättigheter

Alla barn under 18 år har egna mänskliga rättigheter och alla barn som uppehåller sig på Åland har rätt att få sina grundläggande mänskliga behov tillgodosedda. Rädda Barnen har noterat att det idag finns ett stort behov av att stärka medvetandet och kunskapen om barns rättigheter på Åland. Både vad gäller de som är skyldiga att tillgodose rättigheterna (t.ex. kommuner) och hos barn och unga själva. Arbetet med att stärka medvetandet kring Barnkonventionen, vidareutveckla verktyg och metoder för att bättre inkludera barn och unga är centralt när man arbetar med barnrättsfrågor. Mot den bakgrunden har Rädda Barnen en särskild barnkonventionsansvarig. Arbetet är en del i föreningens ordinarie verksamhet från och med år 2015. Verksamheten inom ramen för barnkonventionsarbetet har bestått av omfattande uppsökande verksamhet för att sprida information och öka kännedomen om Barnkonventionen. Arbetet har under årets första tre månader letts av Danielle Lindholm som sedan varit föräldraledig. Planering och handledning av föreningens barnkonventionspiloter sköttes sedan av Dan Sundqvist och sedan juli har Marika Harju varit barnkonventionsansvarig.

Utbildning och information

Barnkonsekvensanalys som begrepp är idag känt på Åland och lyfts av beslutsfattare på både kommunal och landskapsnivå. Utmaningen har varit, och är, att förankra metoden inom respektive förvaltning. Rädda Barnen på Åland har under året erbjudit kommunerna möjlighet till fortbildning om Barnkonventionen och metoden barnkonsekvensanalys.

Under året har samarbete med Mariehamns stad fortsatt. Det arbete med barnkonsekvensanalys i processen med stadens delgeneralplan fick även uppmärksamhet på nordisk nivå. I Nordiska ministerrådets "Do rights - en nordisk handbok för barns inflytande" beskrivs processen vid delgeneralplanen som ett gott exempel på att involvera barn i framtagandet av en barnkonsekvensanalys. Arbetet med barnkonsekvensanalys fick även utrymme vid Mariehamns stads "chefstimme" där samtliga chefer samt stadsdirektören närvarar. Genom ett samarbete med Ålands kommunförbund arrangerades två utbildningstillfällen under rubriken "Barnkonventionen i praktiken". Det ena tillfället riktades

till kommunernas förtroendevalda och det andra riktades till kommunanställda. Fokus i utbildningen var på hur kommunerna rent praktiskt kan säkerställa att barns rättigheter i sitt dagliga arbete efterlevs.

”Borde vara en obligatorisk utbildning för kommunledning och styrelse/fullmäktige.”

Deltagares kommentarer efter utbildningen om Barnkonventionen i praktiken.

”Brist på kunskap, tid och vilja.”

En kommunanställd beskriver orsaken till att kommunen inte aktivt arbetar med att införliva Barnkonventionen i sina verksamheter.

Vid Nordens välfärdscenters konferens ”FN-rättigheter för barn och unga med funktionshinder” i Mariehamn medverkade barnkonventionsansvarig och berättade om hur Rädda Barnen arbetat med metoder för att bidra till implementeringen av Barnkonventionen i det åländska samhället. Vid Kulturdelegationens uppstartsmöte gavs också en introduktion till Barnkonventionen under rubriken ”Barnkonventionen och kulturpolitiken”.

Barnrättsarbete med unga

Rädda Barnen på Åland erbjöd för tredje året i rad sommarjobb för sex ungdomar i ålder 15–17 år, kallade Barnkonventionspiloter. För andra året genomfördes workshops om Barnkonventionen, normkritik och åldersmaktsordning som en del av rekryteringsprocessen och för att möjliggöra för fler unga att stärka medvetandet om sina rättigheter. Rädda Barnens unga utbildare höll i workshoppen som var uppskattade av de 37 deltagarna.

”Att jag faktiskt har möjlighet att påverka”

”Lärt mig mer om Rädda Barnen och blivit mer intresserad av att engagera mig.”

”Mera kunskap om normer. Bättre inblick i barns rättigheter.”

Deltagare i workshop om Barnkonventionen på frågan vad de har lärt sig.

Årets Barnkonventionspiloter var Ivar Jansson, Mina Ahmadi, Blanca Husell, Elida Westmark, Karolina Kinnunen och Hugo Holmberg som arbetade perioden 13 juni-8 juli. Uppdraget var att på olika sätt sprida information om Barnkonventionen. Årets piloter valde att fördjupa sig i förslaget om 16-års rösträttsålder och skrev en insändare i ämnet och träffade även valadministratör Casper Wrede. Vidare skapades tre filmer på temat sociala medier (med filmsläpp och debatt i oktober) i samarbete med Winter, internationella flyktingdagen uppmärksammades, dagis besöktes och mycket mycket mer.

Årets piloter gav sedan förslag om att hålla regelbundna träffar för samhällsintresserade ungdomar. Detta ledde till en provsatsning på ”Rädda Barnens Ungdomskaffe”. Kaffet har arrangerats en gång i månaden och varje tillfälle har haft ett samhällstema som tagits fram av ungdomarna. Tre träffar arrangeras under hösten. Upplägget har varit omtyckt och nya träffar är planerade för våren 2017.

”Det har varit intressant, lärorikt att ha en som förklarar bra.”

”Det här vill jag ha mer av: ”Fler ungdomskaffen!”

Röster vid utvärdering av Rädda Barnens ungdomskaffe i december.

Under året har ungas möjligheter att engagera sig genom föreningen utvecklats och fördjupats. Nya inslag som ungdomskaffe har tillkommit och fler kan delta. Möjligheten för fler unga att representera Rädda Barnen och ge inspel i den offentliga diskussionen har givits, bland annat Elvira Lohrén som hållit anföranden i anslutning arbetet med *Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland*, Tobias Skoog midsommartalade vid barnens midsommarstång i Mariehamn och unga representerade Rädda Barnen vid årets PRIDE-parad. Samarbete med andra föreningar och med skolor har också givit värdefull kunskap och inspiration.

2.5 Utvecklingsarbete inom barnskyddets områden

På Rädda Barnen möter vi i vårt arbete dagligen utsatta barn och deras familjer. Vi möter också vuxna som arbetar nära barnen och vuxna som ställer upp frivilligt för att hjälpa utsatta barn. Vi ser myndigheter som arbetar hårt för att räcka till, men vi ser också att akuta lagstadgade uppgifter måste prioriteras och att de övergripande, mer otydliga i sin adressering, får vänta.

Mot den bakgrunden inleddes utvecklingsarbete inom barnskydd i maj år 2014 under ledning av projektansvariga Janina Björni med finansiering av PAF-medel. Föreningen beviljades från och med januari 2015 stöd från stiftelsen Bensow för familjehemsverksamheten i projektet. Rädda Barnen genomför nu två separata halvtidsprojekt ”Utvecklingsarbete inom barnskyddets område” och ”Främjande av familjehemsverksamhet”. Projektområdena kompletterar varandra och ger ökade möjligheter till ett mer långsiktigt arbete.

2.5.1 Utvecklingsarbete inom barnskyddets område

Stöd och komplement till offentliga sektorn

Syftet med vårt utvecklingsarbete inom barnskydd är att bidra till att komplettera de offentliga resurserna genom att se utvecklingsmöjligheter för frågor som berör hela landskapet. De övergripande målsättningarna har varit att göra barnens perspektiv synligt, främja barnens rättigheter och öka barns delaktighet.

Oro för ett barn

En del vuxna har enligt barnskyddslagen en skyldighet att göra en anmälan till sociala myndigheterna (barnskyddet) då de i sin yrkesroll eller i ett förtroendeuppdrag är oroliga för att ett barn far illa. Alla andra, vuxna som barn, har samma rätt och möjlighet att kontakta barnskyddet om man är orolig för att ett barn inte har det bra. För att öka kunskapen om barns utsatthet och om barnskyddets arbete, sänka tröskeln och minska rädslor för att förvärra barnets situation har projektet tagit fram broschyrerna *Orolig för ett barn – vad kan jag göra?* och *”Behöver du eller din kompis hjälp?”* och föreläst om *Oro för ett barn- om anmälningsplikten och om att våga se, våga agera*. De barn och deras familjer som behöver samhällets hjälp och stöd för att barnet ska få sina behov tillgodosedda har rätt till jämlik service. Projektet har aktivt samarbetat med Sandra Rasmussen i hennes arbete med en

samverkansmodell för myndigheter i barnskyddsarbetet. Projektet har också aktivt tagit ställning och arbetat för ett enat barnskydd på Åland.

Barnets rätt till delaktighet

Projektet har med stöd av landskapsregeringen ordnat utbildning för myndigheter och intressebevakare (blivande och aktiva) samt koordinerat och aktivt engagerat sig i frågor som rör intressebevakningen. Enligt Barnkonventionen har alla barn rätt att vara delaktiga i ärenden som rör dem själva. Det betyder att, utifrån barnets utvecklingsnivå, ska barnet få information det kan förstå och barnets åsikter ska lyftas fram och beaktas. I de fall när barnets vårdnadshavare, oftast föräldrar, inte kan vara den som neutralt för fram barnets åsikt (ensam eller tillsammans med barnet) har barn som är barnskyddsklienter eller brottsoffer rätt till en annan vuxen som för deras talan, en annan *intressebevakare*. I det enskilda barnets fall kan den vuxna person som får den uppgiften spela en väldigt viktig roll.

Tidigt stöd och frivilliga som mår bra

När barnet är klient inom barnskyddet är stödperson och stödfamilj en betydelsefull frivillig stödåtgärd. För att bidra till att stärka och utveckla stödverksamheten, som organiseras separat av de olika barnskydden, har projektet möjliggjort för blivande stödfamiljer att delta i utbildning för frivilliga, *PRIDE förberedande kurs för familjehem*. Stödfamiljer erbjuds också möjlighet att delta i nätverksträffar inom familjevårdsprojektet. Men behovet av trygga extra vuxna som kan vara ett extra stöd till ett barn överskrider klart utbudet. Behovet av betydligt aktivare utbildnings- och stödinsatser för personer som vill bli eller ställer upp inom stödverksamheten är tydligt. Lagen kräver det inte uttryckligen, men barn som lever i en utsatt situation behöver att den här verksamheten får högre prioritet.

2.5.2 Främjande av familjehemsverksamhet

Barn som inte av olika anledningar kan bo hemma ska enligt lagen i första hand bo i ett familjehem. Ett familjehem är ett "vanligt" hem som fått förberedelse för att kunna förstå barnets särskilda situation och utvärdera sin egen förmåga att stöda barnet. Familjehem kallas också fosterhem. Sociala myndigheter i kommunerna har ett stort ansvar då det gäller de här barnens rätt till en bra barndom (vardag) och en hållbar framtid.

Rädda Barnen inledde, med finansiering från stiftelsen Bensow, i januari år 2015 en fördjupad fyra årig satsning på att utveckla och implementera åtgärder som ska bidra till en mer kvalitativ och långsiktigt hållbar familjehemsverksamhet på Åland. Projektet har stark fokus på det svenska språket och ett kunskapsutbyte och samarbete sker även med andra aktörer utanför Åland.

Utbildning – en förutsättning för hållbar utveckling

Rädda Barnen har genom projektet slutit avtal med samtliga 16 kommuner på Åland om utbildning och stöd inom barnskyddets familjevård för perioden 1.8.2015 – 31.12.2016. Under år 2016 har en *Förberedande utbildning* (för personer intresserade av familjevård, adoption och stödverksamhet) slutförts, en *Stödpelare utbildning* (för familjevårdare som redan har ett barn placerat i hemmet, men som inte fått utbildning tidigare) genomförts och fortbildningstillfällen ordnats. Rädda Barnen har initierat en fortsättning på avtalet.

PRIDE-programmet, som vi valt att följa, bygger på att familjevårdaren och socialarbetaren är ett team i barnets ärende. Därför är fortbildningarna oftast gemensamma och deltagarna kan ta del av olika upplevelser och perspektiv.

Nätverk – erfarenhetsutbyte och stöd

I avtalet med de åländska kommunerna finns också en frivillig stödåtgärd i form av ett nätverk. Familjevårdare och stödfamiljer har inbjudits att delta i nätverksmöten och rekreationstillfällen samt att få information om evenemang och material per e-post. Ett e-post nätverk har också bildats med åländska och finlandssvenska aktörer, utbildade PRIDE-handledare och socialarbetare i först hand. Projektet har också ordnat en träff hösten 2016 för svenskspråkiga handledare. Behovet av erfarenhetsutbyte, utökad kunskap och tillgång till information på svenska är uppenbart. Utmaningen är att skapa långsiktighet i de olika samarbetsformerna.

Ökad kunskap om familjehemsplacerade barn situation bland berörda vuxna

Familjevården är ett teamarbete där socialarbetarens roll är central. Genom att ordna utbildnings- och fortbildningstillfällen, sprida tillgängligt informationsmaterial och låta översätta bland annat utbildningsmaterial, arbeta på rekommendationer och vid behov ge stöd i enskilda frågor är projektet en resurs för socialarbetarna. Under år 2016 har projektet också inlett ett samarbete med utbildningssektorn för att se på hur vi kan jobba för att stärka de placerade barnens skolgång och läsning.

”Kursen omfattade mycket mer än jag visste om. Både gällande lag och praxis, våra rättigheter och skyldigheter.”

”Hur viktigt det är att få byta åsikter med andra.”

”Ser det som en självklarhet att man får gå på kurs. Har önskat en liknande utbildning av kommunen i nästan 10 år.”

Några röster från våra utbildningstillfällen inom familjevård

2.6 Utbildning och information

Information och utbildning är viktiga komponenter i arbetet med barn och barnets rättigheter. Det ingår som en integrerad del av alla föreningens verksamhetsområden och inkluderar också inköp av relevant litteratur till Rädda Barnens resursbibliotek som finns på föreningens kansli. De viktigaste verken är registrerade i bibliotekens digitala söktjänst. Alla nyblivna föräldrar har även under år 2016 fått boken ”Leva med Barn” av Lars H Gustafsson.

Flickan mamman och demonerna

I samarbete med Ålands landskapsregering arrangerade Rädda Barnen en föreläsning i syfte att sätta fokus på barn som växer upp med psykiskt sjuka, missbrukande eller våldsamma föräldrar. Regissören Suzanne Osten föreläste om barn som anhöriga till psykiskt sjuka vuxna inför fullsatt sal på Ålands lyceum. Suzanne delade med sig av sin och andras erfarenheter kring barn som har föräldrar med psykisk sjukdom. Suzanne, som erhöll Allmänna Barnhusets pris år 2014, har lång erfarenhet av att i sina pjäser lyfta svåra frågor och hon

står ständigt på barnens sida. Föreläsningen hålls i anslutning till Ålandspremiären av Suzanne Ostens film "Flickan mamman och demonerna".

Barnkonventionens dag

Den 20 november firade Rädda Barnen *Barnkonventionens dag* och i år var det 25-årsjubileum för Barnkonventionen på Åland. Rädda Barnen firade dagen i samarbete med Ålands museum, genom ett bjuda in allmänheten till ett *Rättighetskalas* i kulturhistoriska och konstmuseets lokaler. Evenemanget var mycket välbesökt med 350 gäster och Rädda Barnen bjöd på tårta och kaffe. Barnfamiljerna fick lära sig lite mer om vad Barnkonventionen står för och om Rädda Barnens verksamheter över lag, och lekterapi och Öppna förskolan i synnerhet. Vidare avslutades *Rättighetskalaset* med en paneldiskussion med lantrådet Katrin Sjögren, lantråd och tidigare socialminister, Janina Björni, projektledare Rädda Barnen och Ålands första Barnombudsman, Trond Hornseth, tf Barnombudsman och jurist samt Ulla Rindler-Wrede, socialinspektör och tidigare Barnombudsman, om vad som hänt under de 25 år som Barnkonventionen funnits i landskapet Åland.

Rädda Barnen-priset 2016

I anslutning till höstmötet på Barnkonventionens dag delades årets Rädda Barnen-pris ut till Terese Flöjt med motiveringen:

Terese har i sin roll som verksamhetsutvecklare för informations- och näringslivskontakter i Mariehamns stad aktivt arbetat för att säkerställa barns delaktighet och möjlighet till inflytande i så väl arbetet med att ta fram ett underlag för en ny delgeneralplan för Mariehamns centrum som vid remissvar gällande 16 års rösträttsålder i kommunalval.

Terese har med en nyfikenhet och ett engagemang tagit initiativ till nya arbetssätt inom förvaltningen, utarbetat och genomfört nya modeller för att i ett tidigt stadium involvera barn i beslutsfattandet. Terese har berett väg för att skapa en kontinuitet som tillförsäkrar även de yngsta medborgarna en given del i stadens medborgardialog.

Genom att få priset hoppas vi att Terese ska fortsätta inspirera både den egna förvaltningen och övriga Åland att aktivt involvera barn i beslutsprocesser.

Hörande

Rädda Barnen har under året hörts som sakkunniga i olika sammanhang. Detta har bland annat skett i hörande av social- och miljöutskottet om lagförslag nr 14/2015–2016 om ändrad lagstiftning om utkomststöd, lagutskottet gällande 16-års rösträttsålder och hörande av social- och miljöutskottet om lagförslag nr 23/2015–2016 om uppdaterad barnskyddslagstiftning.

2.7 Ekonomiska bidrag och stöd

Rädda Barnens barnfond

Genom barnfonden har föreningen möjlighet att bistå barn och barnfamiljer enligt ansökningar om stöd som kommer in. Under år 2016 har 153 stöd delats ut för födelsedagar, fritidssysselsättning samt i begränsad form resebidrag och bidrag till upplevelser. Vid julen gavs stöd till 139 julklappar. Insamling till barnfonden görs via gratulationer, gåvokort, kondoleanser, julgåvokort, månadsgivare och enskilda inbetalningar. I år gav bland annat Posten Åland och Pafs personal betydande stöd till barnfonden.

Brennings fond

Genom Brennings fond delar Rädda Barnen sedan många år ut diplom och stipendier till eleverna i avgångsklassen i träningskolan. I år delades två stipendier ut vid skolavslutningen.

Matbanken

Rädda Barnen är en av grundarna till samarbetet Matbanken som startade år 2010. Verksamheten har växt under dessa år. I december 2016 fick 150 hushåll stöd varav 60 barnfamiljer. Ca 40 frivilliga är engagerade och Susanna Olson finns som anställd koordinator. Stödet från allmänheten och företag är stort. Ca 80-90 procent av Matbankens mat skänks från butikerna. Rädda Barnen har som en av samarbetsparterna deltagit aktivt i styrgruppen. Övriga samarbetsparter är Mariehamns församling, Socialmissionen, Missionskyrkan och Pingstförsamlingen. Biljettutdelningen till Matbanken har förändrats under året och numera är det diakoniarbetarna i församlingarna som sköter detta. Socialmissionen är den förening som är kontraktspart med landskapsregeringen för stödet som verksamheten får från penningautomatmedel. Rädda Barnen har under året, liksom tidigare, haft hand om den löpande ekonomin, dvs betalning av kostnader som relaterar till inköp av mat och andra verksamhetskostnader förutom lön, hyra och el. Matbankens intäkter och kostnader redovisas under eget kostnadsställe i Rädda Barnens bokslut. Under året har Rädda Barnens roll i verksamheten minskat i och med förändringen av biljettsystem. Styrelsen har fortsatt diskussionen om föreningens framtida roll i Matbanken med målsättning att fasa ut föreningens del i verksamheten.

Matbankens verksamhet finns beskriven mer i detalj i en egen verksamhetsberättelse.

Klädbanken

En av föreningens styrelsemedlemmar initierade "Klädbanken" år 2014. Under året har insamling och utdelning av barnkläder inför sommar- och vintersäsongen genomförts. Rädda Barnen har förmedlat kontakten till familjer i behov av stöd. Inför årets Skördemarknad kontaktades Rädda Barnen och tillsammans med Klädbanken delades 32 skördepass ut till familjer som lever i ekonomisk utsatthet. Klädbanken är fristående från föreningen, men sker i nära samarbete.

3. Verksamheter & projekt i världen

Rädda Barnen är en internationell barnrättsorganisation som verkar i över 120 länder. Vi arbetar både med akutinsatser och långsiktigt med fokus på barn och barns rättigheter. Enbart antalet pågående humanitära insatser i världen uppgick år 2016 till över 50 stycken. Rädda Barnen finns på plats tack vare att det finns människor som vill stödja vårt arbete.

3.1 Katastrofbistånd

Ambitionen för Rädda Barnen på Åland är att vara ett förstahandsval för ålänningar som, genom att skänka pengar, vill visa internationellt stöd för barn som lever i en utsatt situation runtom i världen. Under året har insamlingen för barn på flykt och särskilt Syrien visat att Rädda Barnen som en världsomspännande barnrättsorganisation har det förtroendet. Öronmärkta insamlade medel har liksom tidigare år kanaliserats via vår moderorganisation Rädda Barnen Finland.

3.2 Från stöd till samarbete

Rädda Barnen Åland har under året fortsatt sitt stöd till Rädda Barnen i Kelme, Litauen och föreningens sommarläger och tjejgrupper. Verksamhetens syfte är att stärka tjejers självkänsla och förebygga att de blir utsatta för trafficking. Genom att skapa sammanhang ger grupperna nya vänner, upplevelser, insikter och möjligheter. Under år 2015 inleddes arbetet med killgrupper, en verksamhet som fortsatt under år 2016. För att säkra ett långsiktigt samarbete har Rädda Barnens styrelse beslutat att fortsätta stödja Rädda Barnen Kelme i ytterligare tre år till. Ambitionen är att utveckla stödet och att ett utbyte kan ske mellan organisationerna gällande arbetet med och av unga.

“So many parents are working abroad and girls have nobody else to talk about simple matters and discuss the questions they have.

Same circumstances apply to the boys groups.

Youth is feeling lonely and left out in the society because parents are abroad, and grandparents are too old to understand or to support them in the ways they need.”

Ledare och kontaktperson för Rädda Barnen Kelme, Litauen om behovet av tjej- och killgrupper.

5. Bilaga:

Matris med målsättningar, planerade åtgärder och förverkligande i förhållande till verksamhetsplanen 2016.

1.1 Organisation medlemmar		
Målsättning	Åtgärd	Förverkligande
Ett stabilt antal medlemmar som har tillgång till aktuell information om föreningens verksamhet.	Sprida information och kunskap genom den nya hemsidan www.raddabarnen.ax Informera om föreningens verksamhet via sociala medier. Sända ut medlemsbrev två ggr/ år till medlemmar och till dem som bidrar med Månadspeng (Lönegiven).	Hemsidan har uppdaterats regelbundet. En ny hemsida färdigställdes under året. Under år 2016 ökade antalet personer som gillar Rädda Barnen på Ålands Facebook från 865 till 1062. Föreningen startade sitt Instagramkonto år 2015 och hade vid årets slut 151 följare. Medlemsbrev har skickats ut enligt plan.
Fler aktivt engagerade medlemmar	Utveckla former tillsammans med och för medlemmarna för ökat aktivt engagemang framförallt bland barn och unga.	Barnrättsarbete för unga har utvecklas tillsammans med unga genom försöket med Ungdomskaffe.

1.2 Organisation styrelse		
Målsättning	Åtgärd	Förverkligande
Enskilda styrelsemedlemmars kunskaper tas tillvara för att på bästa sätt förverkliga föreningens målsättning. Styrelsemedlemmarna bereds möjligheter att öka sin kunskap om föreningens arbetsområden. Stärka ungas perspektiv och delaktighet i styrningen av föreningen.	Fortsättningsvis sträva efter att aktivt dela upp ansvarsområden enligt styrelsemedlemmarnas egna intressen och kompetenser. Prioritera möjligheter att delta i utbildningar och besöka samarbetsparter och projekt Rädda Barnen stöder. Två ungdomsrepresentanter invalda i styrelsen och deltar aktivt.	Arbetet i barnfondsutskottet inleddes i januari 2015 och har fortsatt under år 2016. Rädda Barnen Finland besökte Åland och träffade både styrelse och personal 21 juni 2016. Två ungdomsrepresentanter har deltagit i styrelsens arbete och i andra sammanhang representerat föreningen.

I. 5 Organisation insamlingsarbete		
Målsättning	Åtgärd	Förverkligande
Fler privatpersoner och företag har ökad kännedom om Rädda Barnens arbete och behov av ekonomiska bidrag för att kunna fortsätta sina stödinsatser både lokalt och regionalt. Antalet månadsgivare ökar.	Stärkt kommunikation kring relevanta verksamhetsområden, där det med tydlighet framgår att bidrag behövs och vad de används till. Bedriva aktiv kampanj för att värva flera månadsgivare.	Förbättrade metoder för insamlingsarbetet har påbörjats i samband med ny hemsida. Arbetet har dock fått stå åt sidan pga personalbrist. Ingen kampanj för att öka antalet månadsgivare har genomförts, men antalet har varit konstant under året.

I.6 Information och PR produkter		
Målsättning	Åtgärd	Förverkligande
Ökad kännedom och kunskap om Rädda Barnens verksamhetsområden bland målgrupper och allmänhet.	Aktivt använda hemsida och sociala medier som informationskanal Delta i publika evenemang utifrån relevansbedömning. Proaktivt arbete gentemot åländsk media.	Se ovan. Medverka i Pride-paraden, uppmärksammade Barnkonventionens dag, barnkonventionspiloternas aktiviteter, samt en rad insamlingsaktiviteter och mediaframträdanden.

Verksamheter och projekt på Åland

2.1 Lekterapi		
Målsättning	Åtgärd	Förverkligande
Barn och ungdomar som står inför ingrepp och undersökningar kan förberedas både hemma och på sjukhuset med hjälp av material som stämmer in på åländska förhållanden.	Fortsätta utveckla för åländska förhållanden anpassat material för förberedelse av olika ingrepp och undersökningar tillsammans med barn och ungdomar.	Förnyelse av material till röntgen och MR-undersökningen har skett.

Sjuka barn och ungdomar som vistas på ACS har goda möjligheter till utelek. Vi har förbättrad insikt och nya idéer om hur lekterapi kan nå ungdomar. Ge långtidssjuka barn och ungdomar möjlighet att få uppleva något minnesvärt.	Säkerställa kvalitén i verksamheten även under ombyggnationen av ÅHS. I samarbete med Ålands Barnfond upprätthålls dialogen med ÅHS för att de planer gällande utomhusmiljön och utelek som tidigare presenterats förverkligas i samband med ombyggnaden. Dialog med ÅHS angående hur särskilt ungas behov kan tas i beaktande. I samarbete med Ålands barnfond fortsätter samarbetet med att ge åländska barn på Åland upplevelser som liknar "min stora dag".	Ombyggnationen har påbörjats och aktiva insatser har gjorts för att skapa en så god miljö som möjligt under rådande omständigheter. Direktdialog med ÅHS ledningsgrupp kring hur en lekplats kan anläggas i samband med att uteplatsen vid barnavdelningen återställs efter renoveringen år 2017. Uppföljning krävs. Kontakt har etablerats med föreningen Project liv rf, en finlandssvensk förening som arbetar med att skapa mer glädje i vardagen för långtidssjuka barn och deras familjer. Project liv har en liknande verksamhet som "min stora dag" som omfattar alla finlandssvenska barn i världen. Tack vare kontakten har åländska barn nominerats. Samarbetet med Projekt liv planeras fortsätta.

2.2 Barn- & föräldragruppen "öppna förskolan"		
Målsättning	Åtgärd	Förverkligande
Deltagarna ges möjlighet att vara delaktiga i planeringen av verksamheten. Föräldrar som deltar i verksamheten får ta del av information som rör föräldraskap och barn. Inflyttade föräldrar vet om och deltar i verksamheten Verksamheten genomsyras av ett miljövänligt tankesätt.	Deltagarna ombeds aktivt ha åsikter om verksamheten, både anonymt och genom diskussion. Upplysning om aktiviteter och föreläsningar även utanför verksamheten. Informationsmaterial på engelska finns tillgängligt på strategiska platser som barnrådgivning, infokontoret Kompassen, etc. Tillsammans med relevanta samarbetspartners kommer nya metoder att testas för att öka mångfalden bland deltagare. Eftersträva att bjuda på rättvisemärkt och ekologiskt fika, sortera sopor noggrant.	Deltagarna har hörts både muntligt, men även genom enkel skriftlig feedback i slutet av året. Förverkligat. Pågående arbete Broschyrer på svenska och engelska har skickats till barnrådgivningen och Kompassen. Information delats på nätverksträffar med integrationssamordnaren (LR). Dialog inledd med Medis om möjlighet till språkpraktik i verksamheten. Pågående arbete. År 2016 påbörjades kunskapsinhämtning gällande plaster och annat som har en negativ påverkan i miljön via projektet Giftfritt dagis och aktiva föräldrar.

2.3 Barnens internet		
Målsättning	Åtgärd	Förverkligande
Barn och vuxna får ökad kunskap vilket möjliggör en aktiv dialog kring frågor som berör barnens medievanor samtidigt som generationsklyftan minskar och de vuxna vi möter inser sitt vuxenansvar även på nätet. Barn känner sig trygga på nätet och får stöd. Barnen blir bra medieanvändare och föräldrarna bra mediefostrare. Barn och vuxna får konkret stöd kring nätrelaterade situationer och nätbrott. Alla barns lika värde och rätt till delaktighet beaktas.	Föräldraträffar för i första hand föräldrar till barn på dagis och i lågstadiet. Upprätthålla aktuell information till vuxna på hemsidan och via Facebook. Lektioner med i första hand barn i åk 2, 4 och 6. Erbjuda stöd till föräldrar och barn i enskilda ärenden. Inneha och förmedla kunskap om lagstiftning kring nätbrott (i samarbete med Datainspektionen & Polisen). Lyssna på barn och ungdomar som referenser och erfarenhetsexperten i arbetet.	Deltagande i föräldramöten vid två daghem och åtta olika lågstadieskolor. Regelbundna uppdateringar på vår hemsida och Facebook. Nätverkande samarbetsmöten med andra barn- och ungdomsaktörer. Samverkat kring evenemangen Prova på dagen, Nyfiken på nätet och teaterföreställningen <3 mig [hjärta mig]. Skolbesök i samtliga lågstadieskolor (Sottunga vid Föglöbesök), främst åk 2,4 och 6 samt Ålands gymnasium. Totalt har ca 60 lektioner hållits för ca 700 elever. Fortsatt samarbete med polisen gällande barn utsatta för nätrelaterad brottslighet. Enskilt stöd till ett fåtal föräldrar samt barn. Några fall av rådgivande funktion till skolor. Skolbesök i lågstadieskolorna. Barnens internets expertgrupper av barn i form av fyra grupper av elever från fyra olika skolor.

2.4 Barnkonventionsverksamhet		
Målsättning	Åtgärd	Förverkligande
Kommunernas tjänstemän och förtroendevalda har kunskap om Barnkonventionens grundläggande principer. Kommunerna ökar användningen av artikel 3 och 12 i Barnkonventionen och användandet av barnperspektiv i kommunalt beslutsfattande och kommunal verksamhet. Landskapets förvaltning genomför barnkonsekvensanalyser. Barnen känner till sina rättigheter och har möjlighet att använda dem. Rädda Barnen som förening engagerar barn och unga som medlemmar. Ökad kännedom om barnrättsfrågor i samhället.	Förtroendevalda erbjuds utbildning om barns rättigheter. Upprätthålla kontakten med samtliga kommundirektörer och erbjuda fortbildning i Barnkonventionen till kommunens personal. Sprida praktiska exempel på hur konventionen omsätts till praktik, och följer upp utvecklingen i kommunen. Tydliggöra kommunens skyldigheter. Handledning vid genomförandet av barnkonsekvensanalyser erbjuds. Uppmuntrar kommunerna att fatta ett principbeslut om att tillämpa barnperspektiv i kommunalt beslutsfattande och verksamhet. Erbjud förvaltningen fortbildning om Barnkonventionen och hur barnkonsekvensanalyser genomförs i praktiken. Ordna öppen helgutbildning om Barnkonventionen i januari 2016 för ungdomar. Stärk skolsamarbetet: - Utveckla fler möjligheter för unga att engagera sig som Rädda Barnen-utbildare för att föreläsa för högstadieelever om Barnkonventionen. - Erbjud högstadieskolor tematiska workshoppar om rättigheter, demokratiutveckling, normkritik, ålder och ras som maktordning. Anställa sex Barnkonventionspiloter under sommaren.	Barnkonventionsansvarig har haft kontakt med samtliga kommuner på Åland. En omfattande tretimmarsutbildning i "Barnkonventionen i praktiken" har, i samarbete med Ålands kommunförbund, erbjudits förbundets medlemskommuners kommunanställda och förtroendevalda vid två tillfällen under hösten. Denna genomfördes 20 september för förtroendevalda, vilket resulterade i fyra deltagare från Lemlands kommun, Mariehamns stad och Finströms kommun. Det andra tillfället, riktat till kommunanställda, utfördes 28 november med 11 deltagare från Lemland, Lumparland, Sund, Eckerö, Jomala och Hammarland. Särskild kontakt har tagits med kommundirektörerna i Saltvik, Finström och Lumparland som visat intresse för fortbildning under året 2017. Även Vårdö kommun har uttryckt intresse för en fortbildning för deras nya förtroendevalda och kommunanställda. Vid utbildningen "Barnkonventionen i praktiken" lades särskilt fokus på att exemplifiera hur barns rättigheter kan synliggöras och tillgodoses i kommunen genom att utföra barnkonsekvensanalys. Terese Flöjt deltog och presenterade hur barn gjorts delaktiga vid beslut om en ny delgeneralplan i Mariehamns stad. Vidare erbjöd barnkonventionsansvarig handledning till kommunerna vid frågor kring hur de ska komma igång med barnkonsekvensanalyser eller när de har ett specifikt fall. Vid utbildningen "Barnkonventionen i praktiken" framförde Barnkonventionsansvarig vikten av att kommunerna fattar principbeslut och har

	Stärk föreningens utbildarpool. Ordna utbildarutbildning i Barnkonventionen och normkritik under hösten för unga personer. Handled minderåriga styrelsemedlemmar under sin mandatperiod. Med hjälp av föreningens underlag och erfarenheter exemplifiera barns livssituation, och förespråka användning av barnkonsekvensanalys. Uppmärksamma barnkonventionen 25 år på Åland.	styrdokument kring att tillämpa ett barnperspektiv vid beslutsfattande och i verksamheten över lag. I dialog med LR har utbildning erbjudits. Viss handledning i anslutning till arbetet med 16 års rösträttsålder. Som en del av informationsspridning till ungdomar och av rekryteringen till Barnkonventionspiloter ordnades en workshop i "Barnkonventionen, normkritik och åldersmaktsordning" riktat till ungdomar i ålder 15–25 år. Dessa utfördes av fyra av våra utbildare under en helg i februari och 37 ungdomar deltog på workshopen som vid utvärderingen visade sig vara mycket uppskattad av ungdomarna. Utbildarna har fått möjlighet att få inspiration och input för vidareutveckling genom att gå på Nordic Cooperations education and networking camp, men detta uteblev på grund av ändring av datum. För tredje året i rad anställdes sex Barnkonventionspiloter för sommarjobb där de utförde olika slags arbetsuppgifter. Detta år handledes piloterna av ansvarig för Barnens internet. Barnkonventionspiloterna initierade ett fortsatt forum för att samla sitt engagemang för samhällsfrågor och möjlighet att diskutera hur de kan bidra till och påverka det åländska samhället. Barnkonventionsansvarig arrangerade därmed, i samarbete med ansvarig för Barnens internet, en satsning på ungdomsträffar en gång i månaden, kallat "Rädda Barnens ungdomskaffe". Träffarna har varit lyckade och välbesökta och efter en utvärdering vid årets slut framkom ett fortsatt intresse för detta under våren 2017.

		Rädda Barnen uppmärksammade Barnkonventionen 25 år genom att bjuda in allmänheten till ett Rättighetskalas på Ålands konstmuseum. Vidare arrangerade Rädda Barnen en paneldiskussion med rubrik: "25 år med Barnkonventionen på Åland - vad har hänt?". Deltog gjorde Katrin Sjögren lantråd och tidigare socialminister, Janina Björni projektledare och Ålands första Barnombudsman, Trond Hornseth tf Barnombudsman och jurist, samt Ulla Rindler- Wrede socialinspektör och tidigare Barnombudsman. Barnkonventionsansvarig har fått medial uppmärksamhet inför utbildningen "Barnkonventionen i praktiken" och medverkade då på radio vid två tillfällen samt fick notis om detta i den lokala tidningen.

2.5 Utvecklingsprojekt inom barnskyddets område		
Målsättning	Åtgärd	Förverkligande
Barnskyddet på Åland följer med i de förändringar och det utvecklingsarbete som sker i riket.	Projektet samverkar med landskapsregeringen och kommunala myndigheter på Åland samt upprätthåller kontakt med aktuella aktörer och projekt. Fungera som remissinstans i lagstiftnings- och andra frågor.	Projektet har givit föreningens remissvar och deltagit i hörande inför ändringar i barnskyddslagstiftningen. I samarbete med andra aktörer aktivt verkat för ett enat barnskydd på Åland (skrivit insändare i media, öppet brev till kommunala beslutsfattare och bidragit till kommunförbundets KST arbete) Samarbetat med Sandra Rasmussen kring Samverkansmodell för barnskyddsarbete (workshop, framtagande och seminarium).
Barn som brukare av socialvårdens tjänster känner till sina rättigheter och deras erfarenheter tas tillvara.	Strategier som stärker berörda barns möjlighet till aktiv delaktighet och som tillvaratar deras erfarenheter utreds och lyfts fram. Projektet följer med nationellt utvecklingsarbete kring intressebevakning och arrangerar utbildning för intressebevakare och myndigheter på Åland.	Omarbetat broschyren Hjälp och stöd på Åland så att den ännu bättre riktar sig direkt till unga "Behöver du eller din kompis hjälp?" Projektet har, med stöd av landskapsregeringen, arrangerat utbildningsdagar om intressebevakning i oktober 2016.

		Projektledaren har deltagit i Institutet för hälsa och välfärds (THL) regionala grupp för intressebevakning inom barnskyddet. Projektet har en koordinerad och kunskapsförmedlande roll på Åland i frågor som rör intressebevakning.
Barnskyddet på Åland är tillgängligt och känt. Utsatta barn får hjälp i tid.	Anmälningssplikten och -möjligheten görs mer känd genom utökad information. Tillgången till väl förberedda stödfamiljer och stödpersoner ökar genom att stödfamiljer/stödpersoner deltar i PRIDE förberedande utbildning och nätverk (se Familjevårdsprojekt).	Projektet har gjort ett aktivt informationsarbete kring anmälningssplikt och anmälmöjlighet samt barnskyddets arbete och syfte. Bistått barnfamiljer med stöd och vägledning. Projektet har hjälpt personerna att vidta åtgärder och hänvisat vidare till ansvariga instanser. Arrangerat förberedande utbildning samt nätverksträffar för familjehem och stödfamiljer (se även Familjehemsverksamhet) Förmedlat uppgifter om stödpersoner och familjer till kommunerna.
Barn som anhöriga är synliggjorda och de har tillgång till hjälp och stöd.	I samverkan med organisationen Maskrosbarn erbjuder högstadiepersonal och elever information och utbildning kring frågor som berör anhöriga barns rätt till skydd och omvårdnad.	Projektet har planerat föreläsningstur till Kökar och Föglö med maskrosbarn.org ht 2016, men den inhiberades pga föreläsarens personliga förhinder. Mariehamns stads högstadieskolor valde att prioritera annat år 2016.
Familjehemsverksamheten på Åland utgår från alla barns lika värde. Barnets bästa kommer i främsta rummet.	Placerade barn är en av samhällets mest utsatta grupper. Deras rätt till ett tryggt hem med goda värderingar och trygga vuxenförebilder, oberoende av boningsort eller modersmål, behöver prioriteras och stärkas.	Det arbete som berör familjevården drivs från och med januari 2015 som ett separat projekt på halvtid.
Familjehemsverksamheten på Åland utgår från alla barns lika värde. Barnets bästa kommer i främsta rummet.	Fortsatt arbete med gemensamma riktlinjer och stödåtgärder med Familjevårdslagen och PRIDE konceptet som grund. Avtal om PRIDE-utbildning för familjehem och stödfamiljer har ingåtts för perioden 1.8.2015 - 31.12.2016 med samtliga kommuner.	Pågående arbete med att ta fram gemensamma riktlinjer och material anpassade efter åländsk lagstiftning och praxis. Genomförandet av avtalet om PRIDE utbildning har sammanfattats och en fortsättning på avtalet har presenterats för kommunerna. Opinionsarbete för en för samtliga kommuner gemensam socialvårdsmyndighet på Åland.

Familjehemsplacerade barns rätt till väl förberedda och fortbildade familjehem garanteras.	I enlighet med avtal med kommuner genomföra Förberedande utbildning som påbörjats hösten 2015 och avslutas under våren 2016, samt Stödpelare -utbildning/fortbildning för aktiva familjehem och socialarbetare inom barnskyddet som genomförs våren 2016 med komplettering hösten 2016.	Den (andra åländska) förberedande PRIDE utbildningen för familjehem, adoptivfamiljer och stödfamiljer som avslutades i mars 2016. Sju familjer (12 personer) deltog. Stödpelareutbildning genomfördes i januari-februari 2016. Utbildningen kompletterades hösten 2016 med en fortbildningsdag 9.9 med tema "När barnets kris blir familjehemmets kris" och "kommunikation och delaktighet". I Stödpelarutbildningen deltog 20 personer, i den kompletterande fortbildningen 29 personer. *
Medvetenheten om och kunskapen kring familjehemsplacerade barns situation hos prioriterade yrkesgrupper förbättras.	Bidra till ökad tillgång till svenskspråkigt material (litteratur, information). Följa upp temadag 21.9.2015. Lyfta utbildningen som en viktig faktor för ökad livskvalité.	I samarbete med Pesäpuu ry finansierar projektet översättning av PRIDE utbildningsmaterial för kortvarig (jour) familjevård på svenska. I samband med Stödpelare-utbildningens fortbildningsdag 9.9 (gemensam för socialarbetare och familjehem), ordnades också en halvdag 8.9 enbart för socialarbetare om eftervård (med fokus på Barnskyddslagen 77§). I den deltog 19 personer. Projektet har, representerat av två personer från skolvärlden, deltagit i Allmänna barnhusets seminarium <i>Familjehemsplacerade barns skolgång och läsning</i>, i syfte att få ökad kunskap för fortsatt samarbete inom området.
Den svenskspråkiga familjehemsverksamheten i Finland stärks på längre sikt.	Skapande av ett nätverk för främjande av familjehemsverksamheten på svenska. Familjehemmets behov av stöd beaktas. Främja nätverk för familjehem och möjligheter till gemensam rekreation i svensk Finland.	Kontakt med personer och organisationer för informations och erfarenhetsutbyte. Pågående. Projektet initierade och arrangerade svenskspråkiga PRIDE handledardagar 9-10.9.2016 på Åland. De 9 handledarna deltog tillsammans med åländska familjehem och socialarbetare i fortbildningsdag.

		Nätverket för åländska familjehem och stödfamiljer har inbjudits till träff två gånger per termin. En rekreationshelg, samtidigt en mötesplats för svenskspråkiga familjehem, har inte kunnat förverkligas under året.
Berörda barn och unga känner till sina rättigheter och har möjlighet att använda dem. Deras erfarenheter tas tillvara.	Det långsiktiga målet är att hitta strategier och metoder för att stärka i familjehem placerade barns och ungas möjlighet till delaktighet och för att ta tillvara deras erfarenheter. Produktion av material riktat till unga.	Målsättningen genomsyrar allt arbete inom projektet. Genom påverkansarbete och vid utbildningstillfällen har barns rätt till delaktighet lyfts, men konkret arbete med målgruppen har inte prioriterats under de två första åren.

*Utvärderingar har gjorts och finns tillgängliga.

2.6 Utbildning & information		
Målsättning	Åtgärd	Förverkligande
Vuxna i barns närhet har relevant och uppdaterad kunskap inom sitt ansvarsområde.	Erbjuda kompetenshöjande utbildningstillfällen inom frågor som rör barnskyddet, barnkonventionen och andra relevanta frågor. Upprätthålla, uppdatera och bjuda ut vårt bibliotek med litteratur och material om Barnkonventionen och ämnen som berör barn. Dela ut boken "Leva med barn" till alla nyblivna föräldrar. Rädda Barnen-priset år 2016 delas ut.	En utbildning arrangerad i samarbete med RBUF om barnkonventionen och normkritik (2015). Uppmärksamma Barnkonventionen på Barnkonventionens dag (se ovan). Förverkligat Förverkligat Rädda Barnen priset 2016 tilldelades Terese Flöjt.

2.7 Ekonomiska bidrag och stöd		
Målsättning	Åtgärd	Förverkligande
Barn och barnfamiljer ska ha en skälig levnadsnivå. Stärka barnets och familjens möjligheter att utvecklas. Ett antal elever vid träningskolan får en uppmuntran för sina studier	Bevilja bidrag till barn och barnfamiljer ur Barnfonden. Delta i och bidra till en vidareutveckling av samarbetsprojektet Matbanken. Rädda Barnens del i samarbetet fasas ut under året. Dela ut stipendier till samtliga elever i avgångsklassen vid Träningskolan.	Bidrag beviljats löpande under året enligt inkomna ansökningar. Totalt fick över 130 pojkar och flickor från ca 60 hushåll möjlighet till att delta i fritidsaktiviteter, få födelsedagspresent, kalasbidrag, julklappar, upplevelser och stöd till skolrelaterade saker, enligt riktlinjerna i Rädda Barnens barnfond. (totalt värde drygt 16900 euro) Aktivt deltagande i matbankens styrgrupp Stipendier till två elever i avgångsklassen förmedlade.

3. Verksamheter och projekt i världen		
Målsättning	Åtgärd	Förverkligande
Rädda Barnen på Åland vill även i fortsättningen vara ett förstahandsval för ålänningar som, genom att skänka pengar, vill visa internationellt stöd med barn i utsatt position runtom i världen.	Kommunikation och information genom etablerade kanaler så som hemsidan, medlemsbrev och sociala medier. Riktade insamlingar genom sparbössor och bankgiro. Utveckla stöd via hemsida och sms.	Delvis förverkligat. År 2015 var insamlingen rekordstor och även under år 2016 har föreningen fått fortsatt stora och många bidrag. Informationen kan ännu utvecklas för att återkoppla till bidragsgivarna.
Fördjupa stöd och samarbete med Rädda Barnen i Kelme och deras verksamhet riktad till barn och unga.	I dialog med Rädda Barnen Kelme kommer Rädda Barnen Åland under år 2016 fortsätta diskussionen om hur stödet och samarbetet skulle kunna utvecklas ytterligare.	Rädda Barnen på Ålands styrelse har fattat ett principbeslut om att understödja Rädda Barnen Kelme tre år framåt. Samarbetet har även formaliserats ytterligare genom kontakt till Rädda Barnen Litauen. Ingen organisationsdiskussion har dock genomförts.